

Муниципальное общеобразовательное бюджетное учреждение основная
общеобразовательная школа д. Узбяково муниципального района Гафурийский район
Республики Башкортостан

СОГЛАСОВАНО

УТВЕРЖДАЮ

Начальник МКУ «Отдел
образования Администрации

Начальник ЛДП при МОБУ ООШ д. Узбяково

МР Гафурийский район РБ

МР Гафурийский район РБ

_____ Р.Г. Солтанморатов

_____ Шарипов И.А.

« » _____ 2022 г.

« » _____ 2022 г.

*Профильная программа лагеря
с дневным пребыванием детей*

«Йәйләү»

(Срок реализации – 1 по 21 июня 2022 г.,

программа рассчитана на детей 7-12 лет)

Автор:

Шарипов И.А.

*учитель истории и
обществознания МОБУ
ООШ д.Узбяково*

*д. Узбяково
2022 г*

Структура программы

1. Информационная карта программы
2. Пояснительная записка
3. Цели, основные направления работы. (Максаты, төп эш йүнәлештәре)
4. Ожидаемые результаты (Ниндәй һөзөмтәләргә ирешер күззә тотолар)
5. Механизмы реализации
6. Кадровое обеспечение (кадрлар әзерләү)
7. Содержание (йөкмәткеһе):
 - а) режим дня (көн тәртибе);
 - б) план работы (көндөлек эш планы).
8. Приложения

1. ИНФОРМАЦИОННАЯ КАРТА ПРОГРАММЫ

Полное название организации, ведомственная принадлежность, форма собственности	Муниципальное образовательное бюджетное учреждение основная общеобразовательная школа д. Узбяково муниципального района Гафурийский район Республики Башкортостан
Полное название программы	Профильная программа «Йэйлэу»
Тип программы	Для лагеря с дневным пребыванием, организованного на базе образовательной организации
Целевая группа (возраст, социальный статус, география участников смены)	Школьники МОБУ ООШ д.Узбяково МР Гафурийский район РБ из деревень Узбяково, Малый Утяш, Средний Утяш, Большой Утяш 7-12 лет
Цель	Создание образовательно-творческого пространства для удовлетворения потребностей в активном отдыхе, в приобретении знаний и умений, в развитии личностных качеств, способствующих социализации и раскрытию творческого потенциала.
Задачи	Создание условий для рационального использования каникулярного времени; организация интересного, познавательного и увлекательного досуга; формирование навыков здорового образа жизни; раскрытие способностей участников смены, удовлетворяющих их интересы и потребности (духовные, интеллектуальные и творческие).
Сроки реализации программы	1. Базовый этап 2. Конструктивный этап (реализация содержания программы) включает в себя в каждой смене 4 периода: подготовительный период (1-2 дня до начала каждой смены) организационный период (1-3 день) основной период (4-18 день) заключительный период (19-21 день) 3. Обобщающий этап (анализ результатов смены) 4. Этап последствий
Дата проведения смены	07.06.2021-27.06.2021
Количество детей в смене	50 человек
Количество детей в отряде	2 отряда по 25 человек

Название профиля(ей)	– физкультурно-оздоровительное – гражданско-патриотическое – художественно-эстетическое – эколого-биологическое
Обеспеченность объектами для занятий по дополнительному образованию	Оборудованы 2 класса на 30 посадочных мест
Обеспеченность физкультурно-оздоровительными объектами (краткая характеристика объектов)	Спортивный зал
Обеспеченность объектами досугового назначения	Актальный зал на 30 посадочных мест
Наличие и краткая характеристика водного объекта	Отсутствует.
Данные о разработчиках программы	Шарипов Илшат Аскатович, начальник лагеря, учитель истории и обществознания, первая категория, педагогический стаж 27 лет.

2. ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА ПРОГРАММЫ

- введение (краткое описание лагеря);
- профиль программы;
- актуальность;
- цель;
- задачи;
- возраст участников смены;
- срок реализации программы (по этапам и периодам смены);
- формы и методы работы; профили деятельности.

Из года в год значительно возрастает внимание к организации летнего отдыха и занятости детей. Летний отдых для ребёнка - должен быть активным, познавательным, ярким, запоминающимся и полезным. Лагерь с дневным пребыванием детей является, с одной стороны, формой организации свободного времени учащихся, с другой – пространством для оздоровления, развития художественного, технического, социального творчества. Ежегодно на базе МОБУ ООШ д. Узбяково на период летних каникул открывается лагерь с дневным пребыванием детей «Йэйлэу». Педагогическим коллективом школы накоплен богатый опыт работы по организации летнего отдыха и оздоровления детей, который позволяет создать условия для реализации каникулярной занятости обучающихся.

Анализируя результаты летней оздоровительной кампании в 2019 году, данным видом отдыха было охвачено 38 % школьников, особой популярностью пользовались мероприятия: спортивного, творческого направлений, экскурсии в музеи района. Родители и дети остались довольны и оставили хорошие отзывы о работе лагеря.

По итогам предварительного опроса проведённого среди детей, в этот период летних каникул в 2020 году, они бы хотели приобрести такие умения как: «быть маленьким актером», проявлять свою индивидуальность, активность, находчивость, развивать художественные таланты, участвовать в коллективных и спортивных мероприятиях. В связи с этим возникла необходимость в совершенствовании организации летнего отдыха и оздоровления участников лагеря. Поэтому была разработана программа «Солнышко», которая является профильной и призвана организовать деятельность по развитию художественно-эстетических, эколого- биологических, гражданско- патриотических, спортивных способностей детей.

Профили программы:

- гражданско-патриотический;
- физкультурно-оздоровительный;
- эколого-биологический;
- художественно-эстетический.

Цели программы:

- создание условий для полноценного отдыха, восстановления и укрепления здоровья детей, пропаганда и профилактика здорового образа жизни;
 - развитие у детей любви к занятиям физкультурой и спортом,
 - укрепление дружбы и сотрудничества между детьми разных возрастов,
 - развитие творческих способностей, проведение интересного и содержательного отдыха в ЦДП, пополнение жизни детей интересными социально-культурными событиями,
 - сформировать высокую культуру поведения человека в окружающей среде, ответственное отношение к природе, как общественному достоянию;
 - укрепление чувства патриотизма, привитие любви и уважения к родине, родной природе.
- Для достижения поставленных целей необходимо решить следующие **задачи**:
- организовать отдых и оздоровление учащихся школы в летний период;
 - вовлечь детей в различные формы физкультурно-оздоровительной работы;

- сформировать выработку и укрепление гигиенических навыков, расширение знаний об охране здоровья;
- развивать в детях творческие способности;
- развивать духовно-нравственные и интеллектуальные способности детей через организацию различных форм и методов работы;
- воспитывать у учащихся бережное отношение к природе, умение видеть и понимать её красоту; углублять и систематизировать знания об окружающей среде,
- формировать целостный взгляд на взаимопонимание человека с окружающей средой.

Актуальность программы.

Новизна и оригинальность программы заключается в гармоничном сочетании физкультурно-оздоровительной, творческо-познавательной и гражданско-патриотической деятельности учащихся посредством вовлечения детей в интеллектуальную, спортивно-игровую деятельность.

По продолжительности программа является краткосрочной, т.е. реализуется в течение лагерной смены с 1 июня по 21 июня 2022 года. Лагерь посещают дети от 7 до 12 лет обучающиеся МОБУ ООШ д. Узбяково. При комплектовании смены особое внимание уделяется детям из малообеспеченных, многодетных, неполных семей, детям, относящимся к «группе особого внимания». Деятельность воспитанников во время лагерной смены будет осуществляться в разновозрастных отрядах. Приём учащихся в лагерь будет осуществляться на основании заявления родителей. Лагерь будет работать на базе школы, всё необходимое для его функционирования будет обеспечено (питание, техническое оснащение). Дети в лагере будут находиться только в дневное время с 8.30 до 14.30.

Программаны эшлэгэндэ, Рәсәй Федерацияһының һәм

Башкортостан Республикаһының белем биреү, балалар хокуғын яклау, хезмәт кодексы, хезмәт һәм ял итеүгә кағылған бөтә Закондар һәм норматив-хокуки документтар иҫәпкә алынды:

- * Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы балалар хокуғы тураһындағы Конвенция;
- * РФ Конституцияһы;
- * 29.12.2012 й. №273 – ФЗ һанлы Рәсәй Федерацияһының “Мәғариф тураһындағы” Законы;
- * 24.07.98 й. № 124-ФЗ һанлы “Рәсәй Федерацияһында балалар хокуктарын яклауҙы гарантиялау” Законы;

Балаларҙың ял итеү сменаһына уҡытыусылар, тәрбиәселәр һәм әйзәүселәр һайлап алына, педагогик коллективты программа менән таныштырыу һәм йүнәлеш биреү мотлак.

3. “Йәйләү” ял һәм һауыктырыу үзәгенәң максаты.

Төп максат:

- туған телдә телмәр байлығын үстөрөү;
- башкорт халкының мәзәниәтен, тарихын, йолаларын, балалар уйындарын, ижадын, спорт төрҙәрән өйрәтөү;
- музыка коралдарында уйнарга өйрәтөү;
- боронғо шифалы ризыктарҙы әзерләү серҙәрәнә төшөндөрөү, ырыу легендаларына кызыкһыныу уятыу;
- халкыбыз шәхестәре, сәнгәт әһелдәре менән таныштырыу.

Бурыстар:

- баланың тәбиғәттән бирелгән һәләтен асыу;
- балала туған төбәккә, тәбиғәткә, илгә карата һөйөү уятыу, тәбиғәтте һаҡлау зарурлығын аңлатыу;
- музыка коралдарында уйнауҙың рухи сәләмәтлеккә лә, физик сәләмәтлеккә лә ыңғай йогонто яһауын аңлатыу һәм уйнарга өйрәтөү;
- бейей һәм йырлай белеүҙең сәхнә өсөн генә түгел, көндәлек тормошта сәләмәт йәшәү шарттарының нигеҙе икәнлеген, рухи сәләмәтлеккә ыңғай йогонто яһауын аңлатыу һәм бейергә өйрәтөү,
- саф һауала, сәләмәтлеккә ыңғай тәҫир яһарлыҡ шарттарҙа баланың физик һәм рухи киммәттәрән үстөрөүгә, үз тәрбиәһенән шөгөлләнергә йүнәлеш биреү;
- баланы үзе өсөн генә түгел, коллектив (“Йәйләү”ҙә ырыу) өсөн дә, артабан мәктәп, уҡыған һәм эшләгән коллективы өсөн дә йәшәргә, борсолорға, уның мәнфәғәтен күҙәтергә өйрәтөү;
- буш ваҡытты һәм ялды дөрөс файҙаланырға, ойоштора белергә, тәү максатты үтә мөһим булмағандарынан айырырға өйрәтөү;
- бер генә минутты ла бушҡа үткәرمәй, файҙалы максаттарға йүнәлтергә өйрәтөү, баланы үз-ара мөғәмәлә итеү, бәхәсләшөү, тапкыр һәм дөрөс яуап биреү күнекмәһе тәрбиәләү;
- баланың күңел донъяһына ыңғай тәҫир итеү;
- башкаларҙы аңлау өсөн, үҙеңде уның урынына куйып карарға өйрәтөү,
- халкыбыз булмышын, йәшәйешен өйрәнөү;
- баланың нимә менән кызыкһыныуын күҙәтөү, өйрәнөү һәм йүнәлеш биреү;
- шифалы үсемлектәрҙе танырға, йыйырға, һаҡларға, кулланырға өйрәтөү;
- үсемлектәрҙең, бөжәктәрҙең, хайуандарҙың, башкортса атамаларын өйрәтөү, атамалар менән бәйлә һынамыштар, әйтеһдәр, мәкәлдәр, йомактар өйрәнөү;
- көн, азна, ай, мөсәл, йыл атамаларын башкортса өйрәнөү;
- йылкы малы, һыйыр малы һәм башка йорт хайуандары менән бәйлә көнкүреш әйберҙәре атамаларын белеү.

Программаның төп эш йүнәлештәре

Программала аз ваҡыт эсендә бик күп бурысты тормошҡа

ашырыу максаты билдәләнгән, шуның өсөн төрлө йүнәлештәр каралған:

1. Илһөйәрлек тойғоһо тәрбиәләү;
2. Белем биреү;
3. Спорт-һауыктырыу;
5. Мәзәни-тарихи белем биреү һәм ижади эшмәкәрлектә үстөрөү;
6. Экологик тәрбиә биреү;
7. Социаль-көнкүреш һабактары

Рухи сәләмәтлек тәрбиәләү өсөн үз халкыңдың быуаттарҙан

быуаттарға һынала, камиллаша, күсә килгән рухи киммәттәрән үзләштерөү;

Республикабыҙға исем биргән башкорт халкының һәм быуаттар

элек был ерзэргә күсеп ултырған башка милләт вәкилдәренә тарихы, традицияһы тураһында мәғлүмәт алыу, ихтирамлы мөнәсәбәт нигеҙендә интернациональ, толерантлыҡ тойғоһо нығытыу, һәр балала иң элек үз туған теленә, халкына карата һөйөү тәрбиәләү.

4. Ниндәй һөҙөмтәләргә ирешеү күҙҙә тоттола.

(Ожидаемые результаты)

Рухи сәләмәтлек тәрбиәләү өсөн үз халкыңдың быуаттарҙан- быуаттарға һынала, камиллаша, күсә килгән рухи киммәттәрен үزلәштерәү;

республикабыҙға исем биргән башҡорт халкының һәм быуаттар элек был ерзэргә күсеп ултырған башка милләт вәкилдәренә тарихы, традицияһы тураһында мәғлүмәт алыу; ихтирамлы мөнәсәбәт нигеҙендә интернациональ, толерантлыҡ тойғоһо нығытыу; һәр балала иң элек үз туған теленә, халкына карата һөйөү тәрбиәләү.

Ял һәм һауыҡтырыу лагерының максаттарынан һәм бурыстарынан сығып, тәрбиәселәр һәм әйҙәүселәргә ауыл тарихын, әҙәбиәтен, мәҙәниәтен, ижадын яҡшы беләү; йыр-бейеүгә маһир булыу кеүек талаптар куйыла. Рухи сәләмәтлек тәрбиәләү өсөн үз халкыңдың быуаттарҙан-быуаттарға һынала, камиллаша, күсә килгән рухи киммәттәрен үزلәштерәү тормошҡа ашырыла.

Республикабыҙға исем биргән башҡорт халкының һәм быуаттар элек был ерзэргә күсеп ултырған башка милләт вәкилдәренә тарихы, традицияһы тураһында мәғлүмәт алыу, ихтирамлы мөнәсәбәт нигеҙендә илһөйәрлек, интернациональ, толерантлыҡ тойғоһо тәрбиәләү максатында һәр балала иң элек үз туған теленә, халкына карата һөйөү тәрбиәләнә.

Үзбөбөҙҙән Ғафури районы, Езәм геопаркына ингән маршруттар менән танышыу, яҡташ күренекле кешеләре тураһында мәғлүмәтләрәк булырға, туған төбәктәре тураһында, үз башҡорт телендә укыусылар тулы яуап кайтарылыҡ булырға тейештәр.

Өйрәнеләргә тейеш күнекмәләр :

1. Һәр ырыуың тарихы, мәҙәниәте аша башҡорт халкының тарихын, шәхестәрен, ижадын өйрәнәү;
2. Башҡорт балалар уйындарын өйрәнәү;
3. Кул эштәре оҫталығына өйрәнәү;
4. Йыр-бейеү, сәсэнлек, нәфис һүз оҫталығына өйрәнәү;
5. Топонимик легендалар һәм иҫтәлекле урындар менән танышыу һәм тасуирлай беләү;
6. Күренекле кешеләр тураһында беләмдәрҙе арттырыу;
7. Һорау биреп, әңгәмә короп өйрәнәү;
8. Курай, кумыз уйнау серҙәренә төшөнөү.

Быйылғы йәй Үзбәк төп дөйөм белем биреү мәктәбендә көндөзгө ял һәм һауыҡтырыу үзәге Мәрийәм һәм Зөһрә Буракаеваларың «Йәйләү» программаһы өлгөһөндә ойошторола. «Йәйләү» һаләтле балаларға белем биреү һәм һауыҡтырыу йүнәлешендә эшләүсә профиле ял итеү үзәге. Ул 1998 йылда Башҡортостан Республикаһы Мәғариф министрлығы тарафынан раҫланған. Программаның максаты – балаларҙа туған телебөбөҙгә, моңобөбөҙгә,

милли мәзәниәткә, традицияға, тарихыбызға, шәхестәребезгә, ижадыбызға уйын, ял аша һөйөү уятыу.

5. Механизмы реализации

I этап. Әзерлек барышы – март - май

Һәләтле балаларға белем биреү һәм һауыктырыу йүнәлешендә эшләүсә ял итеү үзәге асылғанға тиклем әзерлек эштәре башлана. Уның эшмәкәрлегә ошонан тора:

- Мәрийәм Буракаеваның “Йәйләү” программаһы менән танышыу;
- Красноусол башкорт гимназия-интернатында Мәрийәм Буракаева менән осрашыу;
- мәктәпте йәйге осорға әзерләү буйынса директор эргәһендә һәм тәрбиәүи эштәр буйынса директор урынбағары менән кәңәшмә үткәреү;
- мәктәпте йәйге ялды ойштороу буйынса бойорок сығарыу;
- «Йәйләү» исемле ял һәм һауыктырыу йүнәлешендә эшләүсә лагерзың программаһын эшләү;
- лагерь хезмәткәрҙәре өсөн методик материал әзерләү;
- ял һәм һауыктырыу йүнәлешендә эшләүсә лагерға кәрәкле документтар әзерләү, план-сетка, төп фекер, положение, вазифа биләүзәге бурыстар, күрһәтмәләр тезмәһе, инструкциялар әзерләү.

II этап. Ойштороу –1-7 июня

Был осорзон төп эшмәкәрлегә булып:

- балалар менән осрашыу, лидерлык, ойштороу һәм ижади һәләттәрен асыу өсөн диагностика үткәреү;
- «Йәйләү» ял һәм һауыктырыу йүнәлешендә эшләүсә үзәктең программаһы менән таныштырыу;
- «Йәйләү» ял һәм һауыктырыу йүнәлешендә эшләүсә үзәктең эске тәртибе менән таныштырыу.

III этап. Эштең барышы – 1 - 21 июня

- «Йәйләү» ял һәм һауыктырыу йүнәлешендә эшләүсә үзәктең программаһына ярашлы эштәрҙе ғәмәли башкарыу;
- балаларзы ижади эшкә йәлеп итеү.

IV этап. Йомғаклау- 21 июня

1. Үткәрелгән саралар буйынса йомғаклау, тантаналы линейка үткәреү
2. Анкета үткәреү.
3. Мәрәйҙәр буйынса йомғаклау, еңеүселәрҙе, актив катнашыусыларзы бүләкләү.
4. Ирешелгән һөҙөмтәләр буйынса педагогик анализ яһау.

6. Кадрҙар әзерләү

«Йәйләү» программаһы башкорт мәзәниәте буйынса алған теоретик белемдәрҙе ғәмәлдә файҙаланыу өсөн киң мөмкинлектәр асты. Шуны ла билдәләп китергә кәрәк, ул йәш быуынға дөрөс тәрбиә биреү ысулы ла булып тора. Тамырҙарыңды, шәжәрәңде, араларзың тамғаларын белеү балаға ошо ерҙең хужаһы, ата- бабалар йолаһын лайыҡлы дауам итеүсә итеп тойорға ярзам итә, үз кылыҡтары, туғандары, ауылдаштары эше өсөн яуаплы булыу хокуғы бирә.

Үзбәк ауылы урта мәктәбендә балалар менән эшләй белгән һәм ял һәм һауыктырыу үзәгендә эшләү тәҗрибәһе булған педагогик коллектив ойшторолдо.

Спорт ярыштары һәм иртәнге зарядка үткәреү өсөн физик культура уҡытыусыһы йәлеп ителде.

Лагерь етәксене персоналдың функционал бурыстарын билдәләй, лагерзың бар эше менән идара итә, тәрбиәселек, хужалык һәм финанс эштәре, тәрбиәселәрзең һаулығы һәм ғүмере өсөн, бар сараларзы планлаштырыу, үткәреү, ойштороу өсөн яуаплы.

Тәрбиәселәр балалар менән тәрбиәүи эш алып бара, әүзем ялын ойштора, тәрбиәселәрзең һаулығы, ғүмере өсөн яуаплы һәм ял итеү үзәгендә планлаштырылған сараларзың теүәл үтәлешен тикшерә.

Хезмәтләндереүсе персоналдың бурыстары лагерь етәксене тарафынан билдәләнә.

Лагерь етәксене һәм педагогик коллектив хәүефһезлек техникаһы кағизәләрен үтәләше өсөн яуаплы. Дөйөм саралар за, ярыштар за, тәрбиәселәрзең ғүмерен һәм һаулығын ентекле күзәтеү астына ала.

7. Программаның йөкмәткеһе

“Йәйләү” ял һәм һауыктырыу лагерының көн тәртибе

08.30 - 09.15 -Йыйылыу, иртәнге зарядка.

09.15 - 9.35 - Иртәнге аш.

9.40 - 11.00 – Ырыу эсендәге саралар. Осрашыузар, әңгәмәләр.

11.00-11.30 -Конкурстарға әзерләнеү, ял өсөн вакыт
(үзең теләгән эш менән шөгөлләнеү)

11.30 – 13.00 - Түңәрәктәр, конкурстар, хәрәкәтле уйындар.

13.00 - 13.30 - Төшкө аш.

13.30-14.15 – Төрлө өҫтәл уйындары, конкурстар, аралар сығышы

14.15 - 14.30 - Көндө йомғаклау, линейка, балаларзы кайтарыу.

“Йәйләү” балалар ял итеү һәм һауыктырыу үзәгенең якынса

дөйөм саралар тезмәһе:

- Ял итергә килеүсе балаларзы кабул итеү;
 - Балаларзы араға бүлеү;
 - Балаларзың исемлеген төзөп, язып әлеү;
 - Көн тәртибе менән таныштырыу;
 - Балалар менән танышыу, дуслык атмосфераһын булдырыу;
 - Ара башлығын һәм активын һайлау;
- “Йәйләү” урынлашкан төп лагерь биләмәһе ниндәй ырыу еренә карай?
Артабан балаларзың йәшенә карап ике араға бүленә.
Балалар иртәнге күнекмәләрзе башкортса бейеү көйөнә флешмоб менән

тамамлап куя.

Сменаны асыуға эзерлек эштәрен алып барыу.

- Әйзәүсе һәр балаға “Йәйләү” гимны тип кабул ителгән “Башкортостан” йыры (Дамир Әзелбаев һүззәре һәм көйө) һүззәрен таратып бирә.

- Эзерлек эштәре. Ара башы етәкселегендә атрибут әйтеп өйрәнә, девиз, йыр һәм гимн кабатлай, каршы алыу һүззәре ятлай. Башка ара балалары ла атрибуттар, йыр һәм гимн ятлай.

Бейеү һалыусы араларға күмәк бейеү өйрәтә. Ул өс төрлө хәрәкәттән генә торорға тейеш.

“Йәйләү”зе асыу.

Асыу тантанаһы үткәреләсәк урынға тирмә корола, ә майзан тирмә рәүешендәрәк түңәрәк була. Аралар линейкаға тезелеп тормай, майзандың тирә-яғынан урын ала, Йәйләү асылғандан һуң ултыралар. Ә кунактар өсөн махсус урын эзерләнә. Ултырыу өсөн лагерь етәкселеге менән килешеп түшәр әйбер алырға кәрәк. Зур сәхнә түре башкортсалап бизәлә.

Сәхнә тирәләй аралардың гәзиттәре эленә.

Кымыз йәки һыуһынға тип эзерләнгән башка төрлө әсемлек, һис булмаһа һут уңайлы һауыттарға һалына, батмуска ултыртыла һәм өстәлдә эзер тора.

Башкорттар кунактарзы курай уйнап каршылаған һәм һыуһын әсергән.

- “Йәйләү”зе үткәрелергә тейешле саралар тезмәһе менән таныштырыу.

- Үзбәк ауылы ерендә кулланылған мәкәл әйтемдәр конкурсына эзерлек эше башлау.

- Төшкө аштан һуң тотош “Йәйләү” бергә йыйылып, һәр береһе

атрибуттарын, девизын әйтеп, йырын йырлай. Һөйләшеүзе өлкән вожатый алып бара. Ул башкаларға һүз бирә. Лагерь етәкселеге кыскаса йомғак

яһай, тотош сменаға кағылышлы искәртеүзәрен әйтә. Шунан “Онотоп калдырылған әйберзе һатып алыу” үткәрелә. Әйберен юғалткан бала уны башкалардың һорауы буйынса берәй төрлө оҫталығын күрһәтеп “һатып” ала. Йыр, бейеү, шиғыр, төрлө йән әйәләрен йәки әйберзәрзе һынландырыу (айыу атлауы, урман шаулауы, самауыр кайнауы һ.б.);

- “Йәйләү”зе ябыу тантанаһында буласак концерт номерзарына ла эзерләнә башлау. Һәр аранан концертка өсәр сығыш. Ырыуға һалынған бейеү һәм “Йәйләү” балалары өсөн флешмоб.

- “Алпамыша” спорт ярыштары (уйындар кушымтала бирелә). “Алтын тирмә” ярышы. Ара менән ара ярышы. Йомак койоу һәм яуаптар. Халкыбыздың бөйөк әһелдәрен, республикабыздың тәбиғи комарткыларын, һәйкәлдәр, йырзар, калалар тураһында һорау.

- “Һаумы, һаумы, әкиәт!” Әкиәттәрзе кем ижад итә? Балалар үззәре әкиәт һайлап алып сәхнәләштерә. Фольклор нимә ул? Кем ул сәсэн?

- Курайсы һәм кумызсы тураһында мәғлүмәт. Данлыклы курайсыларзан һәм кумызсыларзан тағы кемдәрзе беләһегез? – тигән һорау. Ырыу концерты

һәм милли уйындар

- “Йәйләү” батыры. Ярыш төрҙәре балаларҙың әзерлегенә, тәбиғәт шарттарына карап һайлана. Мотлак булғандары: үзең менән таныштырыу, уҡ атыш, һөнәр күрһәтәү, төрлө көйгә бейеү, кыска һорауҙарға кыска яуаптар.

**Үзбәк төп дөйөм белем биреү мәктәбе эсендәге “Йәйләү”
балалар ял итеү һәм һауыҡтырыу лагерының
2022 йылға эш планы**

	Үткәреү ваҡыты	Көнө
1	<i>Йәйгенәмде “Йәйләү”ҙә йәйләйем!</i> 1. Йәйләү”гә килеү. Араларға бүленеү. Ара башлыҡтарын һайлау, атрибуттарын өйрәнеү, девиз, йыр һайлау. “Йәйләү” гимнын өйрәнеү. 2. Инструктаж үткәреү. 3. “Бала сак – баллы сак” исемле байрам үткәреү. 4. “Туптар сөйҙөм һауаға, тейһен тиеп каяға!” туп менән уйындар (“Сәпәмә”, “Урталы уйыны”). “Йәйләү”ҙе асыуға әҙерлек.	1 июнь
2	<i>“Баллы һүз баш әйләндерә”</i> 1. Һәр ара үзәргәнәң тирмәһен бизәй. 2. Араларҙың (отрядтарҙың) сығыштары. 3. Йәйләү”ҙе асыу (Айырым план буйынса). 4. Шар, бура, “себен”, сүрәкә - уйнайыҡ әйзә бергә! (“Сүрәкә”, “Себен”)	2 июнь
3	<i>“Китап иң яҡшы дуҫ һәм иптәш”</i> 1. Ауыл китапханаһына экскурсия. 2. “Минең яраткан әҙәби геройым” темаһына һүрәттәр конкурсы. 3. “Тыуған яғым – алтын бишегем” ерле материал темаһына викторина. 4. Сығанакта сыйырсыҡ, бында торма йүгереп сыҡ (“Бишәмбәк”, “Әйтемләүҙәр”)	3 июнь
4	<i>“Ике кеше бер булһа, илле кеше йөз булыр”</i> 1. “Ғыу-йәшәү сығанағы” Үзбәк ауылы янында урынлашкан шишмәләр тураһында әңгәмә. Һүрәттәр конкурсы. 2. “Алтын тирмә” уйыны. 3. “Салауат батыр” исеменә спорт ярыштары.	4 июнь
5	<i>“Тыуған ер — яҡын, тыуған ил - алтын”</i> 1. Экологтар көнө. “Сүп-сар түкмәгез” тип өндәгән табличкалар эшләү.	5 июнь

	2. Салауат Юлаев –көнө. Тормошон, ижадын өйрөнөү, шиғырзарын яттан һөйләү конкурсы. Фильм карау. 3. һамакланым, гөрләнем – тизерәк касығыз, дуһтарым! (“һәпәләк”, “Ак тирәк, күк тирәк”)	
6	“Йырлап асыла күңел” 1. “Моң” байрамы (Башкорт халык музыка коралдары менән танышыу). 2. Үзбәк ауылы шәхестәре йырсы Фәнзил Ғәлин һәм йырсы, композитор Рәмил Ғимрани ижады менән танышыу. Беззең мәктәптән сыккан артистар: Ю.Ғәйнуллин, Р. Ғимрани, Г.Рафикова, А. Зөбәйзуллина, Г. Үзбәкова тураһында әңгәмә. 3. Йырзар өйрөнөү. 3. “Әйзә, дуһым, йырласы” йырсылар конкурсы.	6 июнь
7	“Саламәт тәндә- саламәт рух” 1. “Һаулығың – байлығың” темаһына әңгәмә, фельдшер Халикова Ф. сығышы 2. Ырыу араларында спорт ярыштары. (Волейбол, күңелле старт уйыны) 3. “Ағас күрке – япрак, әзәм күрке – сепрәк ” кыззар менән матурлык серзәрен өйрөнөү. 4. һамакланым гөрләнем – тизерәк касығыз дуһтарым! (“Бүяү”, “һәпәләк” уйындары)	7 июнь
8	“Мәкәл- һүз аскысы, әйтем- күңел аскысы” 1. Үзбәк, Үтәш ауылдары биләмәһе ерлегендә генә әйтелгән мәкәл, әйтемдәр буйынса аралар араһында ярыш. “Кем күпме мәкәл белә?” ярышы, көләмәстәр ярышы 2. һабантуй. Милли ярыштар, уйындар. 3. Халык уйындары.	8 июнь
9	“Бал кортоноң балы бар, балға хәтлем назы бар” 1. “Бал” байрамын үткәрәү. 2. “Бал кортоноң балы бар, балға хәтлем назы бар” темаһына һүрәттәр конкурсы. 3. “Балаға исем кушыу” йолаһын күрһәтеү. Ағинәйзәр менән. 4. Шар, бура, “себен”, сүрәкә - уйнайык әйзә бергә!	9 июнь
10	Әкиәттә кунакта 1. Әкиәттәр буйынса КВН. 2. “Һаумы, һаумы, әкиәт” әкиәт һөйләүселәр конкурсын үткәрәү. 3. Әкиәт сәхнәләштереү. 4. “Алырым кош, бирмәм кош” уйыны.	10 июнь

11	“Ятып калгансы, атып кал”. 1. «Без таланттар эзләйбез» конкурсын үткәрерү. 2. “Оста – донъя тоткаһы” Кәрәкмәгән, ташландык әйберзәргә, иске уйынсыктарға яңынан йән өрөү. 3. “Ер йөзөндә бик күп һөнәрзәр бар, Укытыусы, йырсы, төзөүсе...” профориентация буйынса әңгәмә һәм һүрәттәр конкурсы. 4. «Шәкәр менән йофар» уйыны.	11 июнь
12	“Халык дуслыгы — күңел хушлыгы” 1. “Илебез Рәсәй- миләттәр гөлләмәһе” темаһына әңгәмә һәм һүрәттәр конкурсы. Минен шәжәрәм! 2. “Тел аскысы – ил аскысы” байрамын үткәрерү. 3. Ауылыбыздың шахмат остаһы Фәргәт Ғәлин ағай менән осрашыу. Шахмат уйыны буйынса оҫталык дәресе карау. 4. «Айыу һәм балалар» уйыны.	12 июнь
13	“Шәхес илен күтәрһә, иле шәхесте күтәрә” 1. “Ырыуым шәхестәре”. Һәр ара тыуған яғыбызғағы билдәле бер шәхесе менән таныштырыу. Альбом әзерләү. 2. “Йәйләү һылыукайы” сараһы. 3. Ағастар байрамы. 4. Сығанакта сыйырсыҡ, бында торма йүгереп сык!	13 июнь
14	“Кунак килһә, башкорт кымыз койор, Бишбармагын куйыр алдына. 1. Һәр ара башкорт халкының милли ризыктарына презентация эшләй. Альбом әзерләү. 2. “Кунак һыйлау” байрамы. 3. Талкан эшләү. Оҫталык дәресе. 4. «Сылтыр, сылтыр силәккә» уйыны.	14 июнь
15	“Зиһенлелек сере- йомактар” 1. Йомак койош конкурсы. 2. Езем Каранға М.Ғафури музейына барыу. 3. “Халык әйтһә, хак әйтә” һынамыштар әйтеү буйынса ярыш. 4. “Кәкүк сәйе” йолаһын үткәрерү.	15 июнь
16	“Боронғолардың һүзе – акылдың үзе” 1. “Урал батыр” эпосын сәхнәләштерерү. 2. “Андыз барза - ат үлмәс, ирәүән барза – ир үлмәс” безҙең яктарҙа үскән шифалы үләндәр	16 июнь

	тураһында һөйләшеү. Экскурсияға сығыу. Альбом эшләү. 3. Һиңә тейәм, һин әбәк!	
17	“Өзәпкә ғәзәтләһәң - әзәм булырһың, яманға ғәзәтләһәң - әрәм булырһың” 1. Ризаитдин Фәхретдиновтың “Нәсихәттәр” әсәре нигеҙендә рухи-әхлаки тәрбиә биреү. 2. “Егет булһа, батыр булһын, кыз булһа, матур булһын” әзәплелек дәрестәре үткәреү. 3. “Өзәбиәт - әзәп донъяһы” әңгәмә. 4. “Туптар сөйзәм һауаға, тейһен тиеп каяға!” туп менән уйындар	17июнь
18	“...Бейеүсегә һүз әйтмәгез, Бейей бейей оштара...” 1. Башкорт бейеүзәре өйрәнеү. 2. “Капма-каршы такмак әйтешеү” такмактар конкурсы 3. “Бейемәгән башкорт юк!” девизы астында флешмоб. 4. Оскор ук.	18 июнь
19	Ете ырыу йыйыны. Айырым сценарий буйынса 1. “Без – тәбиғәт балалары” экология арналған күргәзмә ойоштороу 2. “Бер тигәс тә ни якшы” сәсәндәр конкурсы 3. Йыйын батырын билдәләү 4. Туптар сөйзәм һауаға, тейһен тиеп каяға	19 июнь
20	“Тарихымды онотмам, тамырымды коротмам” 1. “Без һуғыш балалары” тыл һәм хеҙмәт ветерандары тураһында фильм карау. 2. Үзбәк мәктәбендә урынлашкан тыуған якты өйрәнеү музейына экскурсия. 3. Йәйге Нардуған .	20 июнь
21	“Осрашырбыз әле, күрешербез әле тағын да...” 1. Тантаналы линейка. Бүләкләү 2. Концерт 3. Йәйләү менән хушлашыу.	21 июнь